

— У НОВОМЕ САДУ У ИДЕЉУ 12. ФЕБРУАРА 1884. —

ПОЗОРИШТЕ.

* ГОДИНА IX. *

* БРОЈ 13. *

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свака о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на етрану 60 новч. месечно. — Претплатата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном ставу, у Новоме Саду.

ХАМЛЕТ.

Трагедија у 5 чинова, од Вильема Шекспира, с енглеског превео др. Лаза Костић.

(Свршетак.)

1. Глумци.

„И нађе га,
„где промани баш Грка: његов мач,
„претежак руци, лежи где је пао,
„вољи се руга. Бојем неравним
„насрну Пиро; ћуто замахну,
„од самог маха слаб се сруши деб.
„Тај удар као да сињи тресну град,
„до дна се сруше пламни кровови,
„страх труса продре ухо Пирово:
„и, гле! над седом главом замахнут,
„забоден као у зраку заста мач.
„Тако је стајао, к'о исписан бес:
„те невешт снази, невешт смеру свом,
„ни макнути.
„Ал', како бива, кад пред урнебес
„имајина падне небом, облак стао,
„умукли ветри, земља под њима
„к'о умрла, — од једном тресне гром
„те пуче видик; тако за тим Пир
„покренут опет кивном осветом
„на Пријама крвав' замахну мач;
„Киклопов чекић није никада
„на вечни Марсов оклон жешће пао. —
„Ван, курво Срећо, ван! Сви богови
„у збору свом одузмите јој моћ,
„слом'те јој с точка спице, наплотке,
„а главчине јој с неба сурвајте,
„(стропоштајте јој спрегу с неба сву)
„до на дно пакла!“

Полоније.

Што је дugo, dugo.

Хамлет.

Па да то пошљемо берберину, са вашом

брадом. — Молим те, даље: — За њега је каква лакрдија, или масна прича, иначе спава. — Говори даље: де, Јекубу.

1. Глумци.

Али ко је, ко
„кукуљаву, ох, вид'о краљицу?
„Босонога тумара, гаси плам
„бујицом суза, дроњак оглавље
„у место круне, место плашта свог
„у живом страху крпу зграбила,
„њом обмотала бони, слаби струк.
„Ко, б' вид'о то, проклео би Срећин век
„на издају јој отров просипљућ'.
„Ал' да су вид'ли сами богови,
„где гледа Пир злобни терат' ћеф,
„мачем јој мужу тело сецкајућ',
„нечувеног јој бола први цик
(већ ако нису људма невешти)
„очију небних сквасиле би плам,
„растујио би богове.“

Полоније.

Гле, зар му се није променило лице, нису ли му сузе у очима?! — Молим те, доста.

Хамлет.

Добро је. Остатајк хоћу да ми скорим изговориш. — Добри господине, хоћете ли се старати, да се глумци угосте? Чујте, поступајте лепо с њима, јер они су отгледало и кратки летопис времена: после ваше смрти боље да имате рђав натпис на гробу, него да вас они зло приказују за живота.

Полоније.

Господару, поступају с њима по њиховој заслuzи.

Хамлет.

Бог с тобом, човече, много боље: поступај са сваким по заслуги, па ко ће остат' неизбјежен? Поступајте с њима по свом образу и достојанству: па што мање заслужују, тим је више заслужила ваша доброта. Поведите их!

Полоније.

Хајдете, господо!

(Оде Полоније са неким глумицама).

Хамлет.

Пођите за њим, пријатељи: хоћемо сутра да чујемо какву игру. Чујеш ли ме, стари пријаје? Умете л' одиграти убиство Гонсага?

1. *Глумац.*

Да, господару.

Хамлет.

Хоћемо да видимо сутра на вече. Ви бисте, ако би требало, могли научити један говор од дванаестине или шеснаестине стихова, што бих га ја саставио и уметнуо, не бисте ли зар?

1. *Глумац.*

Да, господару.

Хамлет.

Врло добро. — Идите за тим господином; па пазите да му се не ругате. (Глумац оде). — (Розенкранцу и Гилденстерну) Добри моји другови! Ја се праштам до вечера: добро сте ми дошли у Елсинору.

2. *Розенкранц.*

Мој добри господару!

(Розенкранц и Гилденстерн оду).

Хамлет.

Да, тако, у здрављу. — Е, сад сам сам. Зар није страшно, да тај глумац ту, у мисли само, сневајући тек страст, свом појму може душу присилити, да радом својим преруши му лик; у лицу гроба, сузе на очи, у гласу сломљен, према томе сав пренеражен му крет? Све ип за шта! За Јекубу? Шта ј' њему Јекуба, шта л' њојзи он? да плаче за њом? Шта би било тек, да има повод и грађу за страст ко ја?

Потопио б' глумите сузама заглушив свету страшним речма слух; полуудио б' кривац, невин би се смео, снебив'о невешт, застрашио б' се и вид и слух сав, одиста. А ја, слабујав, глупи нитков, шуњам се, ко туњавац, не прониче ме смрт, ни речи не знам; а повод ми крате, коме су благо и живот му драг убице смакле. Јесам ли ја зец? Ко м' виче нитков? Ко ми цепа мозд? Чупа ми браду? Посипа ме њом? За нос ме вуче? У грло ми лаж до плућа гура? Ко ми чини то? — Ха! — Па шта му знам; јер мора да сам ја голуб'ја срда, клони ме се жуч што стегу чини горком; друкче бих нахранио све светске вране већ тог роба стрвљу. Курво, ниткове! Некајни, варче, блудни ниткове! Хај, освето! Шта, ја сам магарац! Јуначки баш: Зар ја, уб'јеног драгог оца син, небом и паклом позват осветник, па језиком, к'о курва, бијем бој, у клетву, као права дрља ил' судопера! Гадим се! Ох! мој мозак! Слушао сам, да кривац, глуму какву гледајући, удешаваном самом појавом потресен душом тако може бит', да с места призна учпњено зло; крвиштвом, немац, ипак прозбори најчудниј' глас. Ти глумци играће убиству нешто слично оца мог пред мојим стрицем: Сматрају му глед; до живца ћу га: тргне л' се тек, знам на чему сам. Тад дух што видех ја нечастив може бит': нечастив мож' узети сваки вид; па можда, да, у тузл хоће да ме немоћној, свемоћан он је духов'ма тим, наведе на грех. Разлога ми дај основнијега. Глума иек је маљ, под којим савест нек открије краљ.

(Оде).

Л И С Т И Й.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Адријена Лекувререва“. Драма у 5 чина-
ва, написали Скриб и Легуве, с француског
превео К. Н. Х.)

Међу глумама, које су изашле из радионице Scribe et Comp., није зацело на последњем месту Adrienne Lecouvene, што је након триест и пет година од постапка свога у среду 1. фебруара о. г. први пут давана овде у Новом Саду. Компањон је Скрибу у „Адријени“ био Легуве, па је сваки од њих двоје уложио све имање своје у ту радњу: Скриб своју вешту интригу, своје фине досете и живакни, елегантни дијалог свој, а Легуве необичну вештину своју у психолошком пртању женских карактера, о којој је и у романима својим: „Edith de Falsen“, „Béatrix ou la Madone de l'art“ и „Miss Suzanne“ и у културно-историјским списима: „Histoire morale des femmes“ и „La femme en France au XIX-тре сијек“ дао довољно доказа. Тактика Скрибова, којом је за последњих својих година на мејдан излазио, тактика наиме, да изради само нацир а компањонима да остави, да у детаљ изведу, не да се скрпти ни у овом фабрикату фирмe Скриб-Легуве, што су њих двоје сковали из жалосне судбине глумице Лекувреве, која је „бисер и драго камење своје занаго жртвовала“ за маршала саксонског Морица, тога вештог и сртног стратега у освајању меских срдаца женских, храброг и снажног, али мање сртног мејданцију на бојном пољу, а још мање срећног књижевника, деду куд и камо срећније од њега књижевнице мадаме Дидванове-Жорж Санда. Па и у осталим фабрикатима те фирмe, као и. пр. у „Bataille des dames“, што се на нашој позорници доста поодавно даје у преводу покојног Лазе Телечког, даље у „Les contes de la reine de Navarre“ и „Les doigts de Féé“ изабрао је Скриб „благују част“. А ипсу боље од Легуве-а прошли с њиме ни Делавињ ни Мелвињ. Е па криви су сами себи, што се и упутили са човеком, чије име посе до 400 комада, који је морао и Мајерберу служити са либретом за „Robert le diable“, „Prophète“, „Les Huguenots“, „L'étoile de nord“ etc., и Обе-у за „La muette de Portici“, „Fra Diavolo“, „Le Domino noir“, и Боаљдије-у за „La dame blanche“, и Халевију за „La Juive“ и другом и трећем за друго и треће? Није могло бити друкчије, требало је у зноју лица откупити реномирано име ветераново, да буде Schutzmarke фабрикату. Па и није на одмет писац комедије: „Le verre d'eau“, наше добре познанице „Чаше воде“, писац верне преверне слике политичног и литерарног коте-

ријства „La camaraderie“, коју је неки Д. Н. Јовановић „Друштвом“ крејтио, а наша позоришна управа под тим неспретним именом пре једно четврт године на позорницу овде изнела.

„Адријена Лекувререва“ држи се још једнако на свим пјоле бољим позорницама. Животну јој ту снагу даје скроз и скроз симпатични карактер јунакињи, који је из ње начинио „парадну улогу“ многих првакиња — баш је ових дана Фридрика Богнарева, играјући као гостица на дворском позоришту војводе Олденбуршког, и „Адријену“ уврстила у ред улога, са којима хоће тамо да се покаже, а и Марија је Гајстингерка, колико се сећамо, њоме инаугурисала била кратку своју еру у серијозној струци, па ни Сарн Бернардову није „испод достојанства“, уз Маргериту Готијереву, Дима-ову „La dame aux camélias“ метнути Адријену Лекувререву. И на нашој је позорници срећно прекујила поступаоницу па чврсто стала на ноге. Поуздана јој је дада била Марија Рајковићка. Exempla каже се trahunt, па одиста је и' тако, осећамо сад на себи, јер нас и нехотице „вуче пример“ оценитеља последње, сомборске Адријене Рајковићкине, да сравнимо Рајковићкину Адријену — не са Саром Бернардовом, та не би нам, све да смо Сарину Адријену и видили, Рајковићка рекла хвала, као што зацело не каже ни Сомборскоме панегирику, кад метне руку на срце — него тек са имењакињом Рајковићкином Гајстингерком. Па и ту је боље, одупрети се снази exempla те просто само с радошку констатовати, да је наша Адријена њежно и топло интерпретовала Лафонтенову басну о голубовима, а снажно и са ефектом одрецитовала монолог Федрин, са жалошћу пак исповедити, да је наша Адријена по јачини, истинитости и непосредности осећаја „оставила још много, да се жели.“ — Димитријевићев је Мориц био доста слаба работа, свакако недостојна, да уђе у ред бољих створова тога ревног устаоца. — Мишонета Лукићевог најбоље ћемо љанда карактерисати, ако рекнемо, да је био прави ремек-створ од главе до пете. — Демонска страст војводине Буљонске у љубави и освети није била за Драгињу Ружићку тако тежак задатак, да га не би била решила с успехом.

„Редитељска“ ревност Мишонетова није ка-
дара била епидемично благотворно упливисати на
режију. Иначе зацело не бисмо дошли били до
те „ненадне среће“, да нам се мал’ те не иза-
сваког чина приде даде од стране оркестра и су-
више обилата доза Ohrenschmaus'a. Г.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

13. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТИПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 12. ФЕБРУАРА 1884.

С НОВОМ ПОДЕЛОМ УЛОГА ПРВИ ПУТ:

СВЕТИСЛАВ И МИЛЕВА.

ЖАЛОСНА ИГРА У 4 ЧИНА, НАПИСАО Ј. С. ПОПОВИЋ.

О С О Б Е З

Кнегиња Милица, царица српска	Д. Ружићка.
Стеван, њен син	Марковић.
Милева, њена кћи	Л. Хадићева.
Селимир, саветник	М. Суботић.
Светислав, његов син	Димитријевић.
Даница, милевина пратиља	Л. Петровићева.
Бајазит, цар турски	Ружић.
Емир	Милосављевић.
Осман	Динић.
Ибрахим	Рашић.
Тимур Тамерлан, хан татарски	И. Станојевић.

Татари. — Народ.

У среду 15. фебруара: „ЕЈ, ЉУДИ ШТО СЕ НЕ ЖЕНИТЕ!“ Шаљива игра у 4 чина, написао Ј. Розен, за српску позорницу прерадио Бранко М. Јовановић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахода пре подне.

Болује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.